

FAKTA – Clean Vehicles Directive (CVD)

För att minska klimatpåverkan och förbättra luftkvaliteten har EU beslutat om krav på att en viss andel fordon i vissa offentliga upphandlingar ska klassas som "rena fordon". Kraven finns i [Clean Vehicles Directive](#), som i Sverige är genomfört i [Lag \(2011:846\) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa tjänster inom vägtransportområdet](#) samt [Förordning \(2022:315\) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa tjänster inom vägtransportområdet](#). Dessa trädde i kraft 1 juni 2022.

Detta faktablad sammanfattar vad lagkraven innebär och vad offentlig sektor behöver göra för att uppfylla dem. I lagkraven finns två så kallade referensperioder, den ena mellan 2021–2025 och den andra för 2026–2030. Lagkraven gäller alltså fordon i upphandlade avtal som har tilldelats under dessa perioder. Detta faktablad fokuserar på kraven som gäller för referensperiod 2, som började 1 januari 2026 och slutar 31 december 2030.

BioDriv Öst har även tagit fram en [CVD-mall](#) som hjälper organisationer att följa upp lagkraven och förenklar rapporteringen till Transportstyrelsen.

Vad behöver din organisation göra?

- Identifiera vilka upphandlingar som omfattas av lagkraven.
- Säkerställ genom kravställning i dessa offentliga upphandlingar att kraven på andel rena fordon per fordonskategori nås under 2026–2030.
- Ställ krav på att leverantör i avtal som omfattas av lagkraven redovisar: registreringsnummer för alla fordon som används i avtalet samt uppgift om vilka drivmedel de körs med.
- Spara underlag löpande – förslagsvis i BioDriv Östs [CVD-mall](#) – och rapportera fordonsuppgifterna till Transportstyrelsen när det är dags för rapportering.

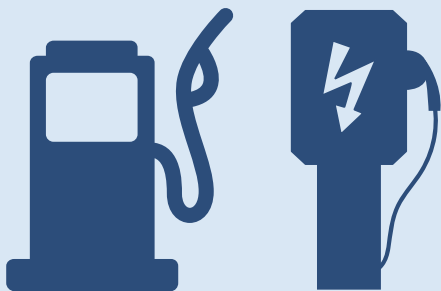
Vilka upphandlingar omfattas av lagen?

Lagen gäller alla upphandlande myndigheter och enheter som lyder under lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF). Upphandlingar som omfattas av CVD är:

- **Inköp, leasing, hyra och hyrköp av fordon**

samt följande transporttjänster:

- **Kollektivtrafik på väg (busstrafik med stadsbussar)**, CPV-kod 60112000-6
- **Passagerartransporter på väg för särskilda ändamål (skolskjuts)**, CPV-kod 60130000-8
- **Icke-reguljära passagerartransporter (färdtjänst, sjukresor, omsorgsresor)**, CPV-kod 60140000-1
- **Sophämtning**, CPV-kod 90511000-2
- **Utdelning och transporter av post och paket**, CPV-koder 60160000-7, 60161000-4, 64121100-1 och 64121200-2

Kraven gäller inte för varje enskild upphandling, utan för alla avtal som en upphandlande myndighet eller enhet tilldelar under referensperioden.

Lagkraven är uppdelade på fordonstyp

Lagen innebär att en viss andel av det totala antalet lätta fordon, tunga lastbilar respektive tunga bussar i ovan nämnda upphandlingar ska vara "rena fordon" (se nästa sida). Kraven gäller inte för varje enskild upphandling. I stället beräknas andelen rena fordon utifrån samtliga avtal som tilldelas under den aktuella referensperioden. Nuvarande referensperiod är 1 januari 2026–31 december 2030.

Enligt direktivet är det datumet då avtalet tilldelas som avgör vilken referensperiod avtalet tillhör. För avtal inom ramavtal eller dynamiska inköpssystem är det datumet för det individuella avtalet som gäller. Det innebär att individuella avtal som tilldelas under referensperiod 2 ska rapporteras inom denna period, även om ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet tilldelades under referensperiod 1.

Vad är "rena fordon" enligt denna lag?

EU:s definition av "rena fordon" i CVD är olika för lätta fordon, tunga lastbilar och bussar.

Rena lätta fordon

Ett lätt fordon definieras som rent fordon så länge det inte släpper ut någon koldioxid alls. Definitionen innebär i praktiken elbilar och bränslecellsbilar.

I lagen definieras ett lätt fordon som en personbil eller en lätt lastbil med en totalvikt under 3,5 ton eller en buss med totalvikt på max 5 ton.

Rena tunga lastbilar och bussar

En tung lastbil (över 3,5 ton) eller tung buss (över 5 ton) definieras som ett rent fordon så länge det körs med något annat drivmedel än fossil diesel eller bensin. Olika blandningar av fossil diesel eller bensin med förnybart innehåll godkänns inte. De drivmedel som uppfyller definitionen är exempelvis el, vätgas, biogas (CBG/LBG), HVO100 och FAME100/RME100. Även laddhybrider godkänns som rent fordon även om det körs med fossilt drivmedel eftersom den laddade elen räknas som det förnybara drivmedlet. Om fordonet körs med biodrivmedel får det inte vara producerat av råvaror med hög risk för indirekt ändrad markanvändning, alltså att mark används på ett sätt som indirekt ökar klimatpåverkan (ILUC¹).

I lagen definieras också **utsläppsfria bussar** som ett rent fordon utan förbränningsmotor eller med en förbränningsmotor som släpper ut mindre än 1 gram CO₂/kWh, det vill säga i praktiken elbussar och bränslecellsbusar.

Hur stor andel behöver vara "rena fordon"?

Lagkraven på en viss andel "rena fordon" gäller inte vid varje enskild upphandling, utan för samtliga upphandlade avtal som tilldelats under aktuell referensperiod. Lagkraven under referensperiod 2 är enligt följande:

Fordonstyp	Lätta fordon	Tunga lastbilar	Tunga bussar
Definition	0 g CO ₂ /km (el och vätgas)	El, laddhybrider, biogas, vätgas, HVO100, FAME100/RME100	Ren buss: El, laddhybrider, biogas, vätgas, HVO100, FAME100/RME100 Utsläppsfri buss: max 1 g CO ₂ /kWh (el och vätgas)
Krav på andel rena fordon	38,5 %	15 %	Rena bussar: 65 % Utsläppsfria bussar: 32,5 %

Undantag när avtalets värde understiger tröskelvärde

Lagen gäller bara för avtal som når upp till tröskelvärdena i lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om upphandling inom försörjningssektorena (LUF). För ramavtal och dynamiska inköpssystem gäller reglerna för de individuella kontrakt som tilldelas inom dessa. Det innebär att fordon i avtal avropade via ramavtal och dynamiska inköpssystem som understiger aktuellt tröskelvärde inte omfattas av lagkraven.

Aktuella tröskelvärden finns på [Upphandlingsmyndighetens hemsida](#).

¹ ILUC står för Indirect Land Use Change och används som begrepp inom EU:s direktiv om förnybar energi (2018:2001). Förenklat är "High ILUC-risk"-råvaror, sådana som riskerar att förändra markanvändningen så att klimatpåverkan ökar. I dagsläget gäller det främst palmolja.

Undantag för vissa typer av fordon

Vissa fordon är undantagna kraven vilket framgår i 6 § i [Lag \(2011:846\) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa tjänster inom vägtransportområdet](#):

- Bilar som är konstruerade och tillverkade eller anpassade för användning av Försvarsmakten, det civila försvaret, räddningstjänsten eller ordningsmakten.
- Bilar som används uteslutande inom inhägnade områden.
- Ambulanser, likbilar, mobilkranar och bilar som är rullstolsanpassade eller bepansrade.

Även vissa typer av bussar är undantagna. Lite förenklat handlar det om att bussar som inte är stadsbussar är undantagna. För den som vill veta exakt vilka bussar som omfattas och inte av lagkraven följer här nedan en detaljerad redovisning.

Det som står i lagtexten är att bussar med en totalvikt som överstiger 5 ton och som inte är klass I- eller klass A-fordon är undantagna från lagkraven.

Här nedan följer en tabell som beskriver vilka bussklasser som omfattas av lagkraven och inte.

Klass	Antal passagerare	Ändamål och utformning	Omfattas av CVD?
A	Max 22	Stads-, förortstrafik och mer kortväga regional trafik. Har såväl sittplatser som ståplatser.	Ja
B	Max 22	Beställningstrafik, inklusive turistbusstrafik, regiontrafik, skolskjuts etc. Tillåter inte stående passagerare.	Endast om bussen väger max 5 ton
I	Fler än 22	Stadstrafik. Har inga krav på bälten för passagerarna och tillåter stående passagerare.	Ja
II	Fler än 22	Regiontrafik, används ofta i förortstrafik. Har bälten men tillåter stående passagerare.	Endast om bussen väger max 5 ton
III	Fler än 22	Långväga trafik. Har bälten och tillåter inte stående passagerare.	Endast om bussen väger max 5 ton

Hur ska lagkraven följas upp?

Rapporteringsreglerna för CVD finns i [Förordning \(2022:315\) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa tjänster inom vägtransportområdet](#). Uppgifter ska lämnas senast den 1 februari vart tredje år från starten av referensperiod 2 och omfatta de tre senaste kalenderåren.

De uppgifter som ska rapporteras in är registreringsnummer på fordon i avtal som omfattas av kraven. För tunga fordon ska det även anges om de körts på alternativa drivmedel. Rapporteringen ska göras i Transportstyrelsens e-tjänst [Rapportering av rena fordon \(CVD\)](#) efter varje referensperiod. På Transportstyrelsens hemsida finns ytterligare instruktioner och svar på vanliga frågor om rapporteringen. När uppgifterna har skickats in går de vidare till Regeringskansliet och därefter till EU-kommissionen, som kontrollerar om Sverige uppfyller kraven i direktivet.

BioDriv Öst rekommenderar att organisationer ställer krav på att leverantörer rapporterar registreringsnummer och använda drivmedel för alla fordon som används i avtal som omfattas av CVD. Uppgifterna bör samlas in och sparas löpande under hela referensperioden för att underlätta både uppföljning och rapportering. För att underlätta rapporteringen har BioDriv Öst tagit fram en mall som gör det enkelt att samla uppgifter och kopiera dem till Transportstyrelsens rapporteringssystem när det är dags att rapportera, läs mer om CVD-mallen på nästa sida.

Exempel på beräkning av kravefterlevnad

En upphandlande myndighet gör följande fyra upphandlingar år 2026 som omfattas av CVD:

- Fordon till egen verksamhet: **6 rena lätta fordon** av totalt 10
- Skolskjuts: **40 rena lätta fordon** av totalt 100
- Sophämtning: **3 rena tunga lastbilar** av totalt 10
- Busstrafik: **80 rena tunga bussar** av totalt 100, varav **20 utsläppsfria bussar**

	Andel rena lätta fordon:	$\frac{6 + 40}{10 + 100}$	41,8 %	Krav: 38,5 %	✓
	Andel rena tunga lastbilar:	$\frac{3}{10}$	30 %	Krav: 15 %	✓
	Andel rena tunga stadsbussar:	$\frac{80}{100}$	80 %	Krav: 65 %	✓
	Andel utsläppsfria tunga stadsbussar:	$\frac{20}{100}$	20 %	Krav: 32,5 %	✗

Kom ihåg att lagkraven på en viss andel ”rena fordon” inte gäller för varje enskild upphandling!

Kraven gäller för alla avtal som omfattas av CVD och som tilldelas under den aktuella referensperioden. Det innebär att organisationer kan överträffa kraven i upphandlingar där marknaden är mer mogen och ställa något lägre krav där omställningen är mer utmanande. Det viktiga är att den totala andelen ”rena fordon” inom varje fordonskategori når upp till, eller överstiger, lagkraven för referensperioden.

Mall för uppföljning och redovisning kopplat till CVD

BioDriv Öst har tagit fram en mall som gör det enklare att följa upp och rapportera enligt CVD. I mallen samlas uppgifter om samtliga fordon i de upphandlingar som omfattas av lagkraven. Mallen visar vilka fordon som uppfyller definitionen av "rena fordon" och vilken total andel rena fordon organisationen har inom respektive fordonskategori. Den underlättar även rapporteringen till Transportstyrelsen genom att alla nödvändiga uppgifter samlas i en lista som enkelt kan kopieras till rapporteringssystemet. Mallen finns att ladda ner på BioDriv Östs hemsida.

BioDriv Öst rekommenderar att en person inom organisationen ansvarar för rapporteringen av alla fordon i avtal som omfattas av CVD. Det beror bland annat på att det i Transportstyrelsens e-tjänst inte går att se vilka uppgifter andra personer inom organisationen redan har rapporterat in. Den ansvariga personen bör därför löpande samla in registreringsnummer och uppgifter om drivmedelsanvändning för fordon som köps, leasas eller hyrs till den egna verksamheten, samt för fordon i transporttjänstavtal som omfattas av CVD. Det gör det enklare att både följa upp hur organisationen ligger till i förhållande till lagkraven och genomföra rapporteringen när det är dags. BioDriv Östs CVD-mall kan med fördel användas för att samla all information på ett ställe.

Sammanställning av länkarna i CVD-faktabladet

EU-direktiv [Clean Vehicles Directive](#)

[Lag \(2011:846\) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa tjänster inom vägtransportområdet](#)

[Förordning \(2022:315\) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa tjänster inom vägtransportområdet](#)

[BioDriv Östs mall för uppföljning av lagkraven](#)

BioDriv Östs tidigare [faktablad om CVD](#). Som innefattar krav i referensperiod 1

[BioDriv Östs vägledning med standardkrav](#)

Transportstyrelsens e-tjänst [Rapportering av rena fordon \(CVD\)](#)

Aktuella tröskelvärden på [Upphandlingsmyndighetens hemsida](#)

Medfinansieras av
Europeiska unionen

